

Remissvar Dnr RA 02-2002/1415
2002-09-13

Ulla Ahlqvist

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

**Polisdatautredningens betänkande (SOU 2001:92) Behandling av
personuppgifter i polisens verksamhet**

Ju2001/8624/PÅ

Riksarkivet begränsar sitt yttrande till frågor om bevarande och gallring.

Sammanfattningsvis anser Riksarkivet att det behövs ett förtydligande av sambandet mellan 2 kap. 1 § p. 9 och 7 kap. 1 § förslaget. Riksarkivet tillstyrker att huvudprincipen skall vara bevarande med möjlighet för verket att föreskriva om gallring. Verket anser att även beträffande DNA-registret, spårregister i 5 kap. 12 § förslaget och fingeravtrycks- och signalementsregistret i 5 kap. 16 § förslaget bör det finnas möjlighet att föreskriva om bevarande. Riksarkivet pekar också på vikten av att reglerna i lagförslaget och sekretesslagen om att föra förteckning uppfylls.

Lagförslaget är heltäckande och upprepar de bestämmelser i personuppgiftslagen (PuL) som skall vara tillämpliga. Denna teknik har vissa risker. Personuppgiftslagen riktar sig mot hela samhället inte bara mot myndigheter. Polisdatalagen gäller endast ett slags myndighetsutövning. Bestämmelser som riktar sig mot en stor krets av behandlingar kan bli missvisande om de rakt av överförs till en så speciell verksamhet som polisens.

Regeln i förslagens 2 kap. 1 § p. 9, att personuppgifter som inte längre behövs för ändamålet med behandlingen skall gallras, har hämtats från 9 § 1 st. i PuL. I personuppgiftslagen gäller bestämmelsen behandling av personuppgifter i allmänhet med specialreglering i 8 § PuL om bevarande av allmänna handlingar. I förslaget kommer bestämmelsen i 2 kap. 1 § p. 9 att omfatta endast polisens uppgifter som inte är allmänna handlingar. Allmänna handlingar omfattas istället av regeln i 7 kap. 1 § förslaget. Även denna bestämmelse är direkt hämtad från personuppgiftslagens 8 §. Bestämmelsen i förslaget innebär att arkivlagens regler om bevarande och gallring av allmänna handlingar gäller för polisens behandling av personuppgifter förutom vissa specialregister. Allmänna handlingar skall således bevaras såvida Riksarkivet inte föreskriver om gallring. Enligt verkets uppfattning bör detta skrivas tydligare. Det bör klarare framgå att polisen har en skyldighet att bevara allmänna handlingar om inte reglerna i arkivlagen medger att de gallras. Den ouppmärksamme läsaren kan med nuvarande skrivning lätt få intrycket att huvudregeln är att uppgifterna skall gallras. Speciellt olyckligt är det att regeln om allmänna handlingar placerats i sista kapitlet i lagen under rubriken övriga bestämmelser.

Riksarkivet har i annat sammanhang anfört att huvudregeln även för digital information bör vara att uppgifter i dem skall bevaras, med möjlighet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att besluta om gallring. Den enskildes integritet bör i första hand skyddas på annat sätt än genom att allmänna handlingar gallras, t.ex. genom sökbegränsningar eller ett utökat sekretesskydd (yttrande över Domstolsutredningens slutbetänkande SOU 2001:100). Flera uppmärksammade frågor de senaste åren visar att det kan ligga i den enskildes intresse att handlingar bevaras även om de innehåller mycket känsliga uppgifter. Att uppgifter bevaras innebär att den enskilde i efterhand, också efter många år, har möjlighet att kontrollera vilka åtgärder som vidtagits mot honom. Här kan nämnas ersättningen till tvångssteriliserade och Säpo-registret. Hade uppgifterna inte bevarats hade de berörda inte kunnat få upprättelse. I dessa fall fanns uppgifterna på papper och papperen var bevarade. I dag sparas motsvarande uppgifter digitalt. Uppkommer liknande frågor i framtiden är det stor risk att uppgifterna har gallrats om principen om att gallra för att tillvarata den enskildes integritet inte ifrågasätts.

Det är Riksarkivets uppfattning att den personliga integriteten i många fall bättre bevaras genom att uppgifter sparas så att kontroll kan ske i efterhand av myndigheternas agerande. Detta gäller också i polisens verksamhet. Det är också väsentligt att det bevaras uppgifter för forskningsändamål från en för samhället så central verksamhet som polisens. Utredningens förslag att polisens behandling av personuppgifter i allmänna handlingar, förutom vissa specialregister, skall följa arkivlagens regelverk om bevarande och gallring tillstyrks således.

Beträffande några specialregister föreslås tidsgränser efter vilka gallring skall ske med möjlighet för Riksarkivet att föreskriva om undantag från gallring. Detta gäller dock inte DNA-registret, spårregister i 5 kap. 12 § förslaget och fingeravtrycks- och signalementsregistret i 5 kap. 16 § förslaget. Dessa uppgifter skall således gallras efter viss tid. Gallringen skall ske av omtanke om den enskildes integritet. Dessa register är enligt Riksarkivets uppfattning exempel på behandlingar när det lika väl kan ligga i den enskildes intresse att uppgifterna sparas. Den tekniska utvecklingen kan göra det ytterst värdefullt för någon att dagens uppgifter sparas ur dessa register. I vart fall bör det vara av stort värde att uppgifter sparas som referensmaterial för historiska, statistiska och vetenskapliga ändamål. Riksarkivet föreslår således att det införs en möjlighet att föreskriva om undantag från gallring också för dessa register.

Av betänkandet framgår att polisen förutom de register som är direkt reglerade i polisdatalagen också för andra centrala och lokala register vilka kan vara både permanenta och av tillfällig karaktär. Lagförslaget reglerar med ett par undantag inte vilka register polisen får föra. Inom de gränser som sätts i förslaget blir det istället möjligt för polisen att på central eller lokal nivå besluta om och införa nya register allt efter det att nya behov uppstår. Denna ordning har stora fördelar då den underlättar anpassningen till aktuella behov. Den kommer också att medföra att det upprättas ett stort antal register med olika inriktning. För att möjliggöra insyn i hanteringen av

Justitiedepartementet, Stockholm

2002-09-13

Dnr RA 02-2002/1415

personuppgifter kommer det då att vara avgörande att den personuppgiftsansvarige uppfyller skyldigheterna enligt reglerna i lagförslaget och sekretesslagen att föra förteckning över sina register.

Beslutande i detta ärende har varit riksarkivarie Erik Norberg. Närvarande vid den slutliga handläggningen har även varit överarkivarie Claes Gränström och verksjurist Ulla Ahlqvist (föredragande).

Erik Norberg

Ulla Ahlqvist